

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIO: LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONAPREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

LA QÜESTIÓ SOCIAL A ANDALUSÍA

¡Y encare dirán que al estiu tota cuca viu!...

DE DIJOUS Á DIJOUS

HUELGAS á Jerez, huelgas á Barcelona... Las huelgas han vingut á ser el nostre pà de cada dia, ó parlant ab més propietat, la fala de pà, porque qui no traballa no menja, y qui traballa casi tampoch.

A Andalusia la paralisió ha produhit horas de verdadera angúnia, sense que per això, fins ar a lo menos, haja arribat á perturbarse l'ordre pública. Tampoch s'ha perturbat á Barcelona, á pesar del gran número de traballadors en vaga, y dels esforços que s'han fet perque la paralisió s'anés generalisant. Entre las agrupacions més numerosas que á l' hora en qu' escribim aquestas ratlles han deixat de traballar, s'hi contan las dels rams de construcció, paletes, manobras y picapedrers; las dels descarragadors del moll, al qual, per solidaritat, s'hi han unit els carreters y demés operaris de la secció de transports; las de la Companyia general de tranvias, ó siguin las línies de Sans, las Corts, Sarriá y Sant Gervasi, y finalment las dels sabaters.

Las autoritats han pres midas extraordinaries, concentrant á Barcelona poch menos que tota la guardia civil de la província.

El final del conflicte no's preveu encare. En els meetings que s'efectuan ab alguna freqüència, predominan els temperaments pessimistes.

Tot lo qu'està passant revela l'estat de veradura perturbació per que atravessa l'país. Si las exigències augmentan de dia en dia, es perque també dia per dia va fentse més difícil el viure, dada la creixent carestia dels articles de primera necessitat. Per tal motiu se compleix al peu de la lletra l'adagi castellà: «Casa sin harina, todo es mohina.»

Per últim s'ha constituit el Congrés.

L'acte del jurament que s'exigeix als representants del poble, ritual absurd que pugna ab el caràcter democràtic de la seva representació, provoca les protestas de la minoria republicana, formulades ab valentia pel Sr. Menéndez Pallarés. Ni las interrupcions dels diputats monàrquichs, ni la tocha de campana de la presidència, lograren acallar la veu severa del digne representant de la minoria republicana.

Las qüestions del traball y la parcialitat del govern que s'decanta sempre en favor del capital, obligant en certs cassos als soldats á suprir als traballadors en huelga, motivaren atinadíssimes interpellacions per parts dels Srs. Junoy y Anglés. Las rasons que alegaren no pogueren ser destruïdas pels ministres de la corona. El diputat obrer parlant ab la veu del sentiment y de la rahó se captà las simpatias de tota la Cambra. Els monàrquichs admiraran tot lo que vultguin la senseté y la modestia del diputat per Barcelona; pero no passaran de aquí. Així tractari sempre á la classe obrera: reconeixen la legitimitat de molts de sus reivindicacions; pero á reserva de no fer ni lo més mínim per atendrelas ó satisfacerlas. Y es que l'olm no pot donar peras, com tampoch poden produhir beneficis á las classes socials més desvalgudas, els partidaris incondiccionals de un régimen de privilegios.

Dimecres s'entaulà una discusió que resultà en extrém embrollada ab motiu de la qüestió Blasco-Soriano. Els monàrquichs volfan gresca, y la tingueren elle ab ells. Feren com aquell que al intentar obrir una porta, s'agafa 'ls dits en l'encaixa. ¡Que bufin si 'ls cou!

La qüestió dels dos diputats per Valencia, sols al partit republicà competeix resoldre, y estém segurs que ho farà, donant la rahó á qui la tingui, sense vacilacions, ab ènergia y decisió, que no es just ni convenient que una diferencia estrictament personal, puga trascendir á la manera de ser de una ciutat tan republicana com Valencia, donant greix als nostres enemicxs en detriment del prestigi del partit republicà. Sobre aquest particular estém segurs de que tothom cumplirà ab el seu deber.

En el camp de la situació van molt mal dadas.

Sabut es qu'en Sánchez Toca, ministre de Marina, s'havia compromès á empender la construcció de una nova esquadra, gastanthi 700 milions en una vintena d'anyys. En Silvela s'hi mostrava propici, ó á lo menos aixis li donava á entendre.

Donchs bé, en aquesta situació, surt en Villaverde, y aproveitant la circumstancia de ser elegit President del Congrés, pronuncia un discurs de gracies, que s'convertieix en discurs de desgracias del ministeri, ja que va caure com un cop de massa sobre l'nas del ministre de Marina.

El discurs de 'n Villaverde es un verdader programa de govern, basat en la nivellació del pressupost y en el sanejament de la moneda. Mentreix això no's consegueixi, no hi ha que pensar en esquadras ni altres galofrerías. Figurinse l'efecte que varen causar aquestes declaracions! Alega 'l President del Congrés que manté en un tot el seu pensament, que l'obligà á sortir del ministeri, y qu'es esciu de la formalitat, pero de això se'n dedueix qu'entre el govern y la Presidència del Congrés hi ha un dissensament molt grave. En va en Silvela tractat de compondre l'estropici, fent unes quantas cabriolas d'ingen, tractant de contentar á la vegada als ministres de Marina y de la Guerra y á n'en Villaverde: la ferida causada per aquest á la situació, es de aquellas que no's curan ab saliva oratoria.

Ja hi ha qui veu, per dintre de un plazo no molt llarg, la retirada de 'n Silvela del govern, y la constitució de un ministeri Villaverde, en intel·ligència ab en Romero Robledo y la cooperació personal de Maura. De aquesta manera s'figuran que podràn anar tirant sense necessitat de disoltre les Corts actuals.

Mentreix tant las cosas s'anirian combinant de tal manera, que temps á venir, en Villaverde y en

Romero formarián l'esquerra de la situació y en Maura ab tots els elements reaccionaris, la dreta, y ja tindran las institucions ahont escullir, sense moure's del circul del partit catòlic que patrocina el Vaticà.

Y 'ls fusionistas? Ecls fusionistas se quedarián mamant 'l dit, y disputant sobre qui ha de ser el seu jefe.

Aquest projecte corre avuy dia com á molt valit; pero no hi ha que confiar en el seu èxit; pero que en ultim resultat, serà lo que tassi un sastre.

Y el sastre es el poble espanyol. Y 'l patró avuy de moda es la República.

PEP BULLANGA

EL GRAN BURGÉS

La qüestió que dona lloch al continuo disgust de las classes traballadoras y á las eternas diferencies entre 'l capital y 'l traball, ja no té per causa tal ó qual aspiració de carácter sociològich, basada en el plantejament de aquestas ó aquellas teorias; es una qüestió de carácter més apremiant: es la qüestió de subsistencias.

Se pot viure, se pot subsistir, poden repararse las forsas qu'en el traball s'esmercen, ab el jornal, ab el salari que ordinariament se guanya?

Aquesta es la qüestió y aquesta es la pregunta que continuament formula la implacable realitat en la llar del pobre traballador. Una pregunta sense resposta satisfactoria, perque las necessitats son moltes y cada dia més difícils de satisfer. Lo que's guanya no arriba pera res. Y havense de morir de miseria traballant ó morir's sense fer res, de inació, tant se val. Aquesta conclusió fatalista la dicta sovint la desesperació dels que contribuïent a produirho tot, se troben que no poden viure.

Quan aquests pensaments tristes s'apoderan del esperit del obrer y s'exhalan al exterior y se suman ab el contacte dels uns y 'ls altres, sobrevenen aquells acorts temibles de abandonar la feyna, exigit rebaixa d'horas de traball y aumento de salari, condicions tant més difícils de obtenir, quant més grave es la crisis qu'estém atravessant, y surgeixen las vagas parciales, ab tendencias á generalisar-se, á ffi de que sigui més imponent el seu efecte.

Extenent á tota la societat la privació que sufren els traballadors, se creu que s'obtindrà més prompte 'l desitjat remey.

Lo que sobrevé en aquests cassos no tenim que dirlo, puig á la vista està en exemples no molt llunyans. Quan se forman aquesta especie de abescossos socials, se prescindeix de la legalitat, del dret, de la justicia y 's revertant per medi de la violència. Y qui gema ja ha rebut. Se causan tota mena d'extorsions, se derrama sanch humana. La forsa bruta s'erigeix en pacificadora. Renaix la pau material; pero 'l malestar subsisteix, si es que no s'agrava. Perque del desencant de alguns y de l'impotencia de tots, qui se'n aprofita en últim terme son els eterns explotadors dels débils, dels desvalguts, dels impotents.

El mal es fondo y no deu atacarse en la superficie; es precís anarlo á sorprendre en las seves causas.

Una d'elles es, sens disputa, l'encariment de tots els articles y de tots els serveys á la vida necessaria, encariment que afecta no sols al traballador manual, sino á un número considerable de personas de limitats recursos, que tampoch poden viure, que tampoch poden subsistir y á las quals se 'ls torna cada dia el porvenir més negre. Entre aquestas persones s'hi contan els obrers de la intel·ligència, els empleats del comerç y de l'industria de sous modestos, els petits propietaris y fins molts industrials que acometen un negoci ab medis limitats pero ab activitat y ab intel·ligència, y s'estrellan en el seu propòsit. Sobre tots ells pesa per un igual la dificultat de la subsistencia, engendrada per la carestia.

Remej ilusori resulta 'l de aumentar cada hú dintre de la seva esfera, el preu, qui del seu traball, qui dels seus serveys, qui de las seves rendas, perque ab tot això anirà augmentant aixis mateix l'encariment, y quan el nivell s'haja alsat, las dificultats de satisfer las necessitats de la vida serán iguals ó pitjors que avants.

De manera que 'l problema per aquest costat no ofereix solució satisfactoria.

¿De quina manera, donchs, s'ha de abordar?

Ja ho havém dit avants: atacantlo en las sevss causas.

Y quinas son las causas de la carestia?

Ho aném á veure.

Tal com á Espanya s'presenta la qüestió, té aquesta més que de política y econòmica que de social.

La carestia es filla directa de la mala política dels governs monàrquichs, insaciables en la seva voracitat, incorregiblles en las seves dilapidacions, incapaces de coneixer y de satisfer las verdaderas necessitats de la nació.

Son aquests governs del torn pacífich: un torn unit á la premsa ab qu'exprèmen al país productor, y li treuen fins el moll dels ossos. Aquests governs que no tenen fré quan se tracta d'exigir, ni conciencia quan se tracta de derrotxar. Aquests governs del desordre administratiu erigit en sistema, que castigan únicament al que produceix y al que traballa, y protegeixen al peresós y al gandul. Ecls governs de l'òrgia y del desastre. Ecls governs que s'alaban de haver elevat fins á 1.000 milions de pessetas el pressupost de ingressos, en una nació materialment escolada, presentant aquest excess contributiu, com un gran èxit, com el síntoma

més evident de la prosperitat del país. Per ells, es tant més rica una nació, quanta més sanch li lo-gran treure de las venas.

Y en què invertixen aquesta suma? Llegint el seu pressupost n'hi ha per horripilarse. La part més considerable se'n va en gastos inútils, onerosos, fills els més, directament, del régime, conseqüència 'ls altres dels vics y rutinas y malversacions inveteradas ab el régime unitas: la llista civil, el culto y clero, las classes passivas, la representació diplomàtica, l'exèrcit y la marina, organitzats en forma de pensionats, el servei del deute... tot gastos improductius. Pel foment de l'instrucció y de la riquesa pública, una cantitat irrisoria y en-care mal gastada.

Y per això, per sostener aquesta despilfarros s'ataca y no's deixa viure al productor, y 's treu de la boca l'aliment del consumidor! Y per això, per sostener aquests vics sense conciencia, se fa pagar l'alimentació més cara qu'en lloch mes del mon, mantenintse l'elevació dels canvis, á favor de la qual se'n van d'Espanya las sustancies alimenticias que 'ls espanyols haurien de consumir, y no poden venir de fora aquelles altres que 'ls espanyols necessitén!

Vénela aquí somerament indicada la causa originaria de la crisi, del malestar inaguantable qu'estém sufrint la immensa majoria dels espanyols.

***

Cara paguem la culpable tolerància que havém tingut ab els més goberns de la monarquia. Més cara 'ns la faràn pagar en lo successiu.

Ja no son sols els obrers els que 'n pateixen, per més que siguin ells els que 'n pateixen més, per causa de la seva situació sempre precària. Sufreixen també, y 's sufrirán cada dia més els productors, que 's troben casi sense mercats, sense saber ahont colocar els seus productes, en la preocupació constant de que 'ls capitales que tenen esmercen en la producció, deixarán de donarlos els rendiments que n'esperavan, y n'obtenien, quan la suor del traball els fecundava.

Y encare vacilan, y encare 's fan enrera, quan s'inicia entre las classes traballadoras el moviment polítich en sentit republicà y regenerador!

Sembla mentida tanta preocupació!

L'única manera de posar una treva á un conflicte polítich y econòmic, que á impuls de la miseria y la desesperació amenassa degenerar en social, consisteix en unir l'esforç de tots els que produxeixen y de tots els que traballan, fins á conseguir la substitució de un régime de privilegis y despilfarros, per un altre régime de llibertat y economia.

Avuy á Espanya no hi ha més que un gran burgés: l'Estat. Per ell traballa tothom: per ell tothom s'arruina y s'aniquila.

Y mentres els factors de la producció, en desacord, se combaten, atenent més á la superficie que al fondo del seu malestar, el gran burgés es l'únich que vivi ab l'esquena dreta, empunyant el mauser, com á salvaguardia del capital que s'està fonent y com á fré del traball que s'està morint.

P.K.

LAS DONAS MASCLES

«La Unió Catalana vos agraeix desde lo més profond de la seva ànima catalana la preuñada Bandera que las donas de la nostra Catalunya han teixit tirantse la patriòtica llenadora d'un poble ai altre...»

En Poblet heu mostrat vostra ènergia fent present d'aquell drap, tot plé de barras als homes de la Unió, la gent de pelas, que, al mateix temps que richs, son xucla-llàntias. Avants, als de la Lliga, gent extrafets y plagues los titllavam, ab son autonomisme extrany y bort, d'endarrerits y carcas. Avuy els de la Unió ja 'ls desafan y potsé 'ls aventatjan; cercant benediccions per sa bandera, indulgències y gràcies donadas pel mitrat d'aquesta terra que es d'aquest Rosselló un nou Cansalada encare que ho disfressi, que això ho fa per tirarne més ganancia,

puig per menjar no menja á dos carrillos.

li va millor menjar á quatre barras.

¡Hermosas heroínas de la terra!

Ben revingudes fembrás catalanas,

que ab dinar y voler heu fet ofrena

del drap, dejá beneyt pel brau Cassanyas!

Allà, en els futurs segleys

los nets de nostres nets vos dirán bravas,

y també vos dirán, com ahí us deya

en Joseph M. Roca, 'l cap de casa,

que les donas de nostra Catalunya

la bandera teixiren, boy tirantse

la llenadora mítuament qu' es feyna

del temps antich; avuy tot se fa ab màquina!

Ja ho sabeu las solteras

y també las casadas,

que tirantse la vella llenadora

á la causa heu donat forta apretada:

feucho mes amagat un'altra volta

si no voleu que 's sàpiga,

perque hi ha gent que res del mon respecta

en tractants de ferme propaganda,

Y sobre tot, siguene mes progressivs,

fugint de la ignorància,

que això dels fils y de la llenadora

avuy ja esta resolt per la mecànica.

FREDERICH GIRONELLA

La victoria dels socialistes á Alemanya

portants per la seva potència industrial y mercantil com Hamburg, Bremen, Kiel, Essen, etc., etc. Els polítics imperialistes s'han de contentar ab la representació dels districtes rurals, que viuen ordinàriament en l'atràs y la rutina. Y així y tot, hi ha en aquell país una desproporció injustificada entre l'nombre d'electors y l's dels diputats qu'elegeixen, puig mentres en els grans centres, com Berlín, se contan circumscripcions de 450 mil habitants que sols poden elegir vuit diputats, en les comarcas rurals n'hi ha de 70 mil habitants no més, que n'elegeixen set. Si en totes les circumscripcions regis una mateixa llei de proporcio, aquesta vegada l'partit democràtic socialista hauria alcancat la majoria absoluta de representació dintre del Reichstag.

Pero moralment la té ja y ningú podrà disputarli, y es de creure que tot quan se fassí p'ra oposar-se á la seva legitima influència, á la fi resultarà contra-productiu.

Tot just naixia aquest partit, y en Bismarck va ferlo objecte de les més odiosas persecucions. Arribà á cololarlo fora de la llei comú, li impedí reunir-se y publicar periódics, tot sovint desterrava y empresonava als seus capdills més significats... Donchs de res li serví: parlaren las urnas, y aparesquè duplícata l'emissió dels vots democràticos socialistas.

Mort el canceller de ferro, y reconeguda la inutilitat de la política repressiva, se apelà á altres mètodes suaus y persuassius. Mentrens per una part quedavan adoptadas algunes solucions encaminades

á la millora de les classes treballadores, se confiava als intel·lectuals el servei del imperi, la missió de combatre científicament el socialisme, fents de sos treballs tirades de milions d'exemplars qu'eran escampats per tot l'imperi. Naturalment que 'ls socialistas no s'adormíen, contestant briòsament als postulats dels seus encopetats adversaris, y la conciència pública s'pronuncià resoltament per ells. De manera que tal com no hi havien valgut les violències, tampoc hi valgueren les moiximales.

En les últimes eleccions el partit democràtic socialista ha tingut la fortuna de saber conciliar admirablement les seves idees ab las aspiracions de una gran part del país, enemich de que s'encareixi la vida ab l'aument de drets sobre 'ls articles de primera necessitat. El govern imperial necesita sostener un gran exèrcit y una poderosa marina, y vol dir que 'l poble 'l secundé, mal tingüés de tenu'res el p' de la boca.

El poble no s'hi mostra gens disposat, y l'partit democràtic socialista es el que ab més empenyo y major forsa de convicció alenta y ampara sa legitima resistència.

La política imperial, basada exclusivament en la forsa, acaba de rebre un cop mortal. Ja 'l poble se mostra obertament contrari al militarisme, en la nació que ha sigut fins ara la més militarista de la terra.

Se dibuixa donchs una nova orientació política que promet acabar ab tots els restos de l'antiga barbarie. Els pobles renegan de las falsas glòries que costan tanta sanch y consumen inútilment tantas riquesas, y aspiran á un nou ordre de coses basat en la llibertat, la pau, la justicia y 'l progrés en totes las esferas de l'activitat humana.

Es inductable que aquest moviment, iniciat ab tanta potència en la terra justament anomenada dels pensadors, y sostingut per un poble tan conscient y perseverant com l'alemany, en un porvenir més ó menos pròxim, tindrà trascendència universal.

P. DEL O.

A s'ha presentat á las Corts el nou projecte de servey militar obligatori. En lo successiu qui li toqui la sort haurà de anar á servir personalment: las redempcions quedan abolides.

Pero això sí: abonant certa cantitat, se l'eximirà de dormir al quartel, qu'en una cosa ó altra s'han de distinguir els richs dels pobres en un règim de privilegi com es la monarquia.

També s'concediran certas llicències temporals en determinats cassos en que la prestació de servey pugui interrompre una carrera. No s'tindrà igual consideració ab aquells que ab el seu treball son el sosteniment de la família.

Una sola innovació digna de aplauso hi ha en el projecte: l'abolició de l'exèrcit que venian disfrutant els novicis y professos de las corporacions religiosas.

A lo menos el ministre ho proposa. Ara sols falta veure si la majoria vaticana ho aprobarà.

Las potències demanen que siguin castigats els matadors dels reys de Sèrvia, y pera fer la por al nou monarca, van retirant els seus embaixadors de Belgrado.

Pero 'l nou rey està impossibilitat de complàre las. En primer lloc perque á n' aquells no tan sols l'Assamblea els va absoldre, sino que 'ls va proclamar héroes de la patria. En segon terme perque ell mateix, segons tots els indicis, no es del tot agé á la tragedia de la matinada de Corpus. Y tercerament, perque 'ls militars que van fer dissapear, tornarien á ferne demà que convingués, que per això conservan y empunyan ben estretas las escombraries.

Y ademés qui ignora que 'l poder real de las mateixas potències que avuy remugan està basat en la perpetració de tota mena de crims y de maldats?

La sanch derramada per interessos purament dinàstics es la salsa de la llista civil.

Si las potències ho han olvidat serà precís recordar-hi, y á veure si així se 'ls despèjan las potències.

Barcelona ha de adoptar per lema un crit únic, resum de sus aspiracions: el crit de 'Abaix el Castell de Montjuïch'.

Pera la defensa de la patria es una inutilitat; per la ciutat de Barcelona, un padastre; pera la conciència pública, un pàdró de ignominia.

'Abaix el Castell de Montjuïch'

Es necessari desmantellarlo, derruirlo, que dels seus fonaments no n'quedi ni una pedra...

Si no 'l tiran á terra avuy, caurà en la Revolució mes pròxima.

Molts dels individuos de las disoltes comunitats religiosas de França se figuraven poder burlar la llei, dedicantse á l'ensenyansa particularment. Tot consistia en un senzill canvi de vestit. Eran els mateixos frares y las mateixas monjas ab hábits distints.

Pero la Càmara ha votat una llei, prohibint l'ensenyansa á sigui qui vulgui que no posseeixi el títol acadèmic que, per exercir-la, l'autoritz.

Quina diferencia entre la republicana França y la monàrquica Espanya! Aquí, feta la llei, feta la trampa. En canvi allà, feta la trampa, feta la llei per evitarla.

Molts dels obrers presos ab motiu de las qüestions de treball, se troban confos entre 'ls crims, en las inmundícias físicas y morals de las presons espanyolas.

No hi ha dret perque á un home honrat, mentrens apura las privacions de la detenció preventiva, se 'l tracti en una forma tan iniqua.

Algú, en el Congrés, ha tingut de queixarse també de que la facultat que tenen els jutges, de concedir la llibertat baix fiança, s'apliqui ab molt rigor als pobres fills del treball. ¿Quina fiança metàlica poden prestar els que per caréixer de lo mes necessari á la vida, y buscant el medi de millorar la seva situació, se veuen presos?

Mentrens, per molts que tenen recursos, s'obren ab gran facilitat las portas de la presó, aquells que necessitan la llibertat pera procurarse 'l p' per ells y per las seves famílies, s'hi pudreixen.

Això ja no sols es iniquo, sino irritant y absurd. Es una demostració de las desigualtats socials posades de relleu en las circumstancies en que seria més convenient que no 's conegeixin.

¡Y que se 'n tira de terra als ulls aquesta societat basada en el privilegi!

En el Senat s'ha sostingut aquests días un debat, referent á las condicions deplorables en que està establet a Espanya la primera ensenyansa.

Un debat que ha acabat en punta.

Es á dir fitjant casi tothom del saló de sessions, y deixant als poches oradors interessats en dilucidar aquesta qüestió, que parlessin pels bancs.

S'haugés tractat de com s'hanvieran de repartir las entrades á una corrida de toros, y estich segur que hi hauràs empentes.

Aquesta es l'obra, després de tot, de uns quants sigles de régime monàrquic. Quan se tracta de millorar la instrucció del poble fins els avis de la patria fugen d'estudi.

A Santander hi ha un metge eminent, el Doctor Madrazo, fundador del magnífich sanatori que porta 'l seu nom, el qual no content de vetllar per la salut corporal, ha volgut dedicar la seva ciència al cuidado de la salut de la patria.

De aquí 'l seu llibre titulat: *'El pueblo español iha muerto'*.

A n' aquesta pregunta tan interessant per tots els fills d'Espanya (saben qui ha respot primer que ningú?)

El bisbe de aquella diòcesis, un tipo mal humorat, intolerant, enemic de la llibertat del pensament, y ab els caixals tan enverinats, que no obra boca, que no n'tregui una piula en forma d'excomunió.

El bisbe aquest ha excommunicat el llibre del sabi doctor santanderí, sense considerar que al ferho l'afavoria ab un anuncí tentador.

Això tenen els actes episcopals: quan volen fer bé fan mal, y en canvi quan volen fer mal fan bé.

Y ara veurán com la pregunta formulada pel Doctor Madrazo, prácticament será contestada en sentit afirmatiu.

El Doctor Madrazo podrà dir: —No, no ha mort el poble espanyol, desde 'l moment que prescindint de las excomuniós del bisbe, demostra un interés tan gran en enterarse del meu llibre.

TARRAGONA, 20 de juny

En un pis del carrer de l'Unió, temps enrera hi havia establert un cafè d'aquells que s'anomenen *'flamencs'* que tothom ja sab lo que son. Fins aquí, res de particular. Pero, veliau que fa uns quants días que 'l tal café s'ha convertit... ja que no ho endevinaríam? Pues en un colègi de noyes, propietat d'unas monjas *'carmelites'*. Pel cas, ja ve á ser un establecimiento d'indole com el que anteriorment ha havida, puig la gent clerical, avuy dia generalment sols se dedica á la ensenyansa religiosa estil *'padre Román & C.'* —*Nas de Pruna*.

ARTÉS, 15 de juny

Aquí encara el caciquisme fa de les sevas. Per ell va ser sustituit el metge que teniam per un altre que si no es tan intelligent com aquell, en canvi, té parentiu ab la purria explotadora. Alguns caritatis veïns fan venir á un altre metge, cansats de tanta vergonya, y al qual ja han declarat guerra á mort el cacichis.

Aviat no tindrem ni la llibertat de respirar, y un no sabrà si això es Artés ó Macedonia.

BALAGUER, 21 de juny

La professió de avuy ha sigut motiu d'una xirinola de primera. Fuya molt vent y las banderas y *'pendóns'* no podian anar endavant, per mes esforços que fessin y renechs que llansessin els camàlichs que las duyan. Un d'ells va clavar unes quantas ciatellades á un vehí que se'n reya, com si al carrer no es poguessin riure las moixangas dels carcas... ¡No faltava més!

TARRAGONA, 17 de juny

El dia de Corpus, ab motiu de la professió y quan pas-

sava aquesta pel carrer de la Merceria, hi havia una bona colla de noys, y perque un no's va volgut treure la gorra en el moment de passar el Palio, un carboner se va separar de la fila, pegantli una bona y forta bofetada que ni la que van pegar á Cristo es va sentir tant; es clar, com que la criatura era de poca forsa, 's va posar á plorar al acte, anant's en casa seva á dirho als seus pares.

Aquestas son las gracies espirituals dels ministres del Senyor, tot pau y amor.

CANILLO, 10 de juny

Lo que passa en nostra parroquia no succeix en cap pàs civilitzat. Després que 'l nostre mestre d'estudi, Sr. Ginesta, havia començat lo seté y últim mes de la seva contracta, las nostras autoritats van enviarlo á passeig, sens poder alegar cap motiu. Al reclamar el pago del seté mes, sigueu insultat y amenassat per alguns individus que forman nostre ajuntament, obligantlo á firmar recibo inclusiu hasta aquella fetxa, pagantli solament sis mesos en lloc de set que, segons llei, li pertocan.

ESPOLLA, 22 de juny

El passat divendres se desarrollà en aquest poble una forta tempestat de trons y pedregada, caygrent un llamp al campanà del poble y anant á parar al altar del Sant Cristo gros y de la Verge dels Dolors, causant alguns desperfectes. No vulguin sapiguer lo que haurian dit els llanrats y els hipòcritas (qu'en aquest poble abundan molt) si en lloc de caure á l'iglesia hagués caigut á la casa d'algún heretic. Ells, que tot ho atribueixen á la mà de Déu, ab la freqüència que cauen llamps per las iglesias deurián pensar que Déu ja està cansat de veure ali reunits a tants hipòcritas y faritzus com hi acudeixen vestits de pell d'ovella.

PERA LAS VÍCTIMAS DE TARRASA

LA NOSTRA SUSCRIPCIÓ

	Ptes.
Suma anterior.	2105'93
Comitè republicà de Llinàs.	6
Jaume Casanellas Roca.	2
José Mallart (Vehínat de Salt).	1
Rossendo Rovira (vidrier).	0'75
Isidre Vives (id.).	0'25
Antoni Serra (id.).	0'25
Miquel Giralt (id.).	0'25
Francisco Nuvell (id.).	0'25
Valero Samplo.	0'25
TOTAL	2117'28

(Continua oberta la suscripció.)

DEL DÍA

No m'extranya que 'ls paletes, y 'ls fusters embaladors, y 'ls obrers de las pedreres, y 'ls esquilmers fundidors, y 'ls que descarregen barcos y 'ls que fabrican calats s' hajin declarat en *'huelga'* ab tanta unanimitat; lo raro, lo inexplicable, lo que á mi' m' deixa sorpres es que no estiguém ja en *'huelga'* tots els espanyols en pes.

L'home, sigui la que sigui la seva capacitat, ans que tot aquí necessita? Menjar, viure: no es vritat? Donchs avuy—y això ho afirmo ni que 'l diríu sembla dí—en aquest recó de terra casi no menja ningú.

Sí; no hi caben subterfugis ni és del cas dissimular; hi ha que planteja 'l problema llis y ras, clà y català. La vida, per varijs causes que 'l poble si no veu, sent, s'ha arribat á fe impossible totalment!

Y contra aquest fet palpable, comprobat per tots cantons, no hi valen cants de sirena, ni discursos ni ràhons.

A un home, si teniu trassa y sabeu traballar fi, el duréu á que combregui hasta ab rodas de molif.

Podreu lograr ferli creure que un elefant es un gat, que 'l oli y 'l aigua's barrejan, qu'en Prim ha resuscitat, pero fer creure que menja, al pobre qu' està dejí?

Això per *'labia'* que gastí no ho conseguirà ningú.

Y la veritat, expressada en llenguatge casullà, ara com ara es aquesta: *'Espanya no 's pot menjá'*.

Avans, ab quatre pessetas, gastades ab discripció un obré, aquí á Catalunya, vivia com un rectó.

Avuy... Agafeu un duro, sortiu al carrer á comprá y torneu á casa vostra sense 'l duro... y sense pa.

— Ho veurém tot, com si tinguessim butaca d' or questa.
 — Ja l's coneix vesté l's barcos nostres?
 — No, senyor; no l's he vist mai, pero, ja li he dit, tinc els noms apuntats.
 — Es veritat. Déixim la llista.
 En Silvela 's posa a llegir en veu alta.
 — *Oquendo...*
 — Aquest... està desmontat.
 — *¿Ahónt?*
 — A Santiago de Cuba. Els yankees ens el van fer a trossos.
 — *Maria Teresa...*
 — Aquest també es dels de Santiago.
 — *Vizcaya...*
 — Aquest igualment.
 — *Per qué l's té a la llista, donchs?*
 — No li sabría dir. Es cosa dels empleats del ministeri. He deuen haver fet per... patriotisme.
 — O potser perque la llista sigui més llarga.
 — També es possible que sigui això.
 Interrumpent la conversa, se sent de prompte una canonada, y darrera d' aquella, un' altra, y un' altra, y un' altra. Es, a bon segur, un barco que s' acosta.
 — *L'esquadra, don Francisco, l'esquadra!*
 No s'ha equivocat el ministre: l'esquadra espanyola comensa a desfilar pel davant de les escales.
 — *¿Qu' es aquest barquet tan petit? — pregunta en Silvela.*
 — *El Terror.*
 — *Y aquest altre, més petit encare?*
 — *El Furor.*
 — *Y aquest?*
 — *El Similior... — respón el pobre ministre.*
 — *Aquesta es tota la nostra esquadra?*
 — *Aquestall...*
 — *Ilusions engañosas! — fa l' home de la daga, posant els ulls en blanç: — No ns queda més remey que aliar-nos ab... la república d' Andorra! —*
 Y mentre, davant de tan lastimós espectacle en Silvela cau desmayat sobre un pedris del moll, en Sánchez Toca no s' desmaya, però s' queda ab un pam de nas.
 Es a dir, ab un nou; ab dos: perque un pam, ja l' tenia al sortir de Madrid.

FANTÁSTICH

OBRE la gran manifestació marítima de Cartagena, diu un periódich:

«Los buques mayores de la escuadra de instrucción, en cuanto terminen los ejercicios, se retirarán por falta de créditos.»

«Qui s' atrevirà a sostener ara que l's nostres barcos no estiguin completamente des creditats.»

El Papa té entre altres parents una neboda que s' dedicava a donar-li sablassos, fins que al últim cansat de rebre'l, el successor de Sant Pere va posar-se al quíte.

Un dia la noya, creyentse ferlo desistir de la seva actitud, li va enviar una esquela concebuda en els següents termes:

«Senyor: un empessari de café-concert desitja contractarme com a *divette*, y com que necessito quartos, no sé si acceptar la seva proposició. ¿Qué li sembla a la Vostre Santedat?»

Lleó XIII li va contestar:

«Accepta, filla meva, accepta, y cregas que l' únic que sento es que l'meu sagrat caràcter m' impedeixi de anarte a aplaudir el dia del teu debut.»

*

Aquesta anècdota me'n recorda un'altra referent al famós Mossén Será, un capellà que no havia pogut acabar la carrera y que s'guanyava la videta, presentantse a les cases ahont sabia que hi havia un difunt, a resar unes absoltes.

Un dia van avisar-lo que n'hi havia un en certa casa. Eran uns bromistes que havien posat un porx mort sobre un llit, tapat ab un llençol, y ro dejat de quatre ciris. Tots el seguiren a la cambra mortuoria, pero veure quin efecte li faria.

Mossén Será destapà la punta del llençol, y al veure al porx, lluny de inmutarse, se dirigí somrient als bromistes, diuentlos: «Be me'n donaran una butifarreta!»

Ab aquest quíte, Mossén Será va demostrar qu'era bò per Papa.

Llegeixo:

«El rey presidirá la corrida de toros extraordinaria de Cartagena.»

De una manera ó altra hem de guanyarnos l' admiració de les esquadras extrangeres fondejades en aquelles aigües.

Saludém ab tot l' efecte del nostre cor, al insigne novelista Pérez Galdós que s' troba actualment a Barcelona, al objecte d' assistir al estreno del seu últim drama *Mariucha*.

**

Un periódich de Canàries, de ahont en Pérez Galdós es fill ilustre, revela qu'en les últimes eleccions, va votar la candidatura republicana.

— Per primera vegada en la meva vida aniré a votar — va dir.

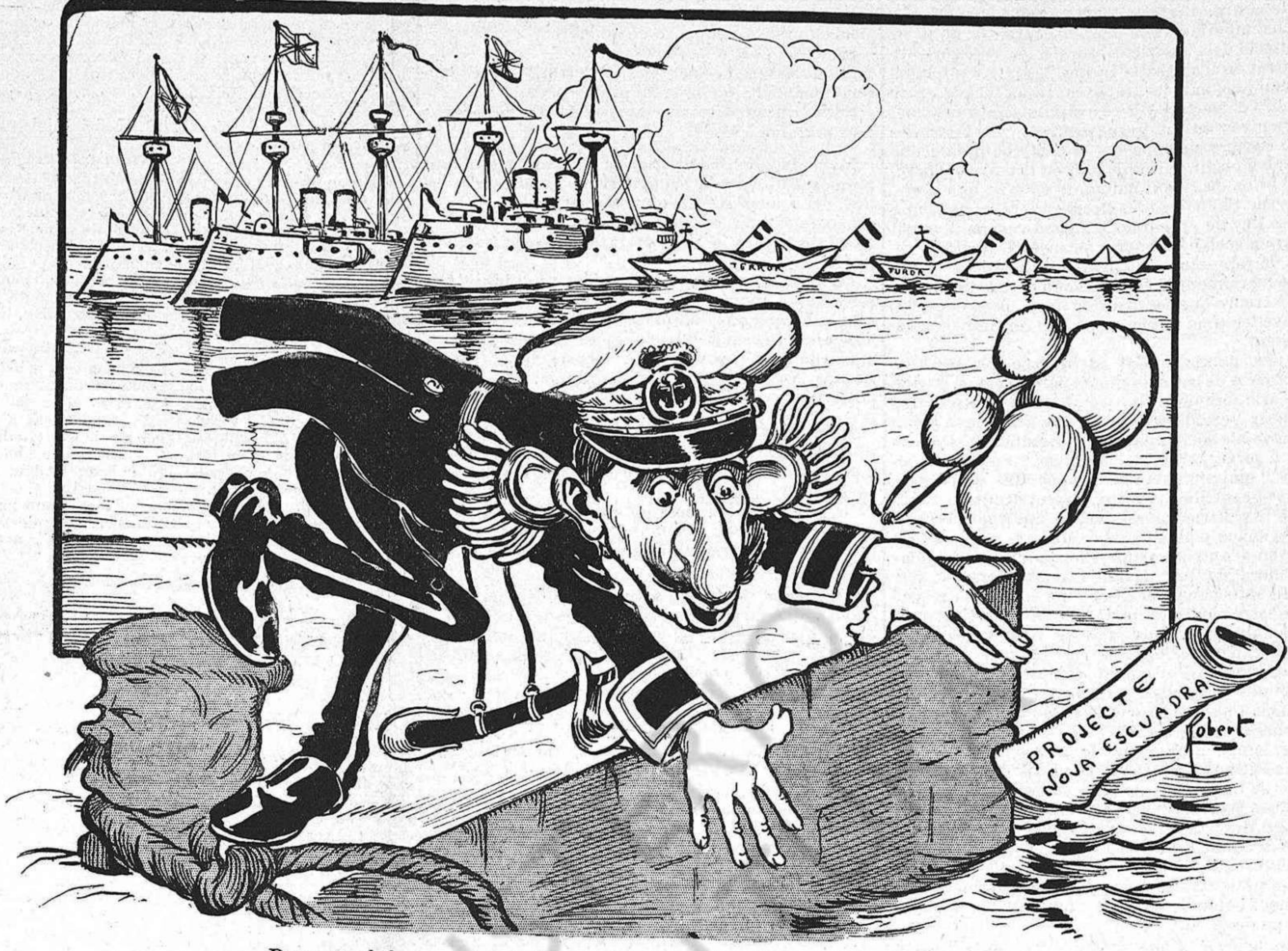
Y després d' efectuarho, exclamà: «Estich satisfech de mi mateix: he votat per la patria.»

Es tant hermosa la República, tan noble y desinteressada, que no té res d' estrany que se'n emporti las simpatías dels homes mes eminentes d'Espanya.

El nou rey de Servia té un germà a París, qu'en certa manera també es rey: es rey de las *cocottes*. Allí passa la vida divertintse. No té tron; pero casi sempre està *tronat*.

A la primera notícia que tingué de la proclamació

La reliscada de 'n Sanchez Trompa

Pensant ab la nova esquadra,
el ministre ha tropessat

y ara veu que l'se projecte
no es mes que un paper mullat.

del seu germà, li envia l'següent telegrama: «Ja que t' han fet rey, envíam quartos.»

J' Bon punt!

A Tours (Fransa) s' acaba de veure una causa contra unes monjas, qu' eran un model de delicadesa ab les seves alumnes. Els casticlits més lleugers que l's hi inferian eran obligar-los a fer creus ab la llengua sobre l' assiento de la necessària y empastifals'hi la cara ab buyna de vaca.

A un' altra pobra neva varen tancarla en un calabosso humit y fosch ahont va contreure un dolor que no se l' ha pogut curar mai més. Fer dormir en la márfega dels morts, bruta encare ab els excrements dels difunts, fer menjar pà sucat ab buyna de bou, fer tragar expectoracions de un tuberculós... tots aquests medis empleavan aquells àngels de bondat posats al servei de la més dolsa y consoladora de les religions.

Y totes les alumnes estaven esquiladas. Els tallavans la cabellera per curar-los de la vanitat, qu' es un dels pecats més grossos... y després se la venian cobrantse ab lo que l' treyan, el cuidado de anti-cipitals'hi en aquesta vida las penas del purgatori.

Processos com el de Tours se necessitan, pera posar de relleu les immenses ventajitas de l' enseñanza clerical.

Un episodi de la *huelga* de Jerez.

Una dida que s' havia declarat en vaga, unintse al moviment de protesta dels traballadors, va trobar pel carrer a un oficial del exèrcit, y li va dir ab molt bona sombra:

— Senyor oficial: acabo de deixar a n' els pares el nen qu' estava criant. Li faig present per si té a bé envials'hi un soldat a cubrir la vacant.

Un escriptor proposa que lo que l' poble espanyol gasta en toros, ho inverteixi en apressurar l' adveniment de la República.

No està mal.

Emoció per emoció, cap podrà comparar-se ab la lida del toro vell que ha causat tantas desgracias, mentres se l' ha deixat campar pel seu compte.

El rey de Bulgaria, se n' ha anat sigilosamente de Sofía, perque á la cuenta no se sabia treure del cap l' obsessió de la tragedia de Belgrado.

Per aquesta cassos, lo millor es cambiar de ambient, anar-se'n al camp á esbargir-se.

Y això es lo que ha fet... qu' es lo mateix que faran els reys de les cartas á serlos possible: fugir del joch perque no l's falleixin.

Dinhun de Toledo que l' clero comensa a enfurrir-se... «Y may diríam per què?»

Per la creixent invasió dels jesuïtes, y per la desatentada protecció que als intrusos els hi dispensa el cardenal Sancha.

Es molt natural que s' enfadin davant de aquestas preferencias tan injustificadas. «No té conciencia l' cardenal Sancha donant-ho tot a uns homes que ja tot s' ho saben pendre, y que además, per no gastar tant, viuen en comunitat?»

«Que no veu que l's pobres capellans traballan aisladament, y tenen ademés la carga de les major-dones?»

Vaja, que ab lo que passa n' hi ha per fers'hi a cops de teula!

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN L' NÚMERO 1777

1.* XARADA.—*Lam-pis-ta*.

2.* MUDANSA.—*Nina-Nena*.

3.* TRENCÀ-CLOSCAS.—*La Dama de las Camelias*.

4.* ROMBO.—

S A R
S E B A S
S A B A T E R
R A T O T
S E T
R

5.* GEROGLÍFICH.—*La Marellesa*.

Han endavant totas ó part de les solucions del número anterior els caballers: Un vinarosch, Ploma de cap d' ala, Joan Dormuà y Musclús.

XARADA

El dos-terça de la enveja
ja rosega just al nàixer
y en el dos dels sers raquitichs
sol trobarhi bon hostatje.
Tot defecte ó l'invent:
busca tres-quart y l' atrapa
que may falta companya
a qui bòrt d'intencions sanas
tant li prima la calumnia
com la vritat sense màcula.

J. COSTA POMÉS

ENDAVINALLA

Per ser prompte coneugut
escolta lo que t' ull d'!
Mon cos, de fora, es molt ff.
pero de dintre es molt brut.

Sense persona jo ser
la boca m' podrás trobar
puig me la solen tapar
quan no m' han de menester.

A més, totes les vegadas
que m' usan, no tinch repòs,
puig tot lo que hi ha en mon cos
m' ho solen treure á punxadars.

J. MORET DE GRACIA

TRENCA-CLOSCAS

ANITA M. MORLÀ

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas, lo nom d' una tragedia catalana den Guimerà.

SANTIAGO CODINA

ROMBO NUMÉRICH

8	8	2	5					
9	4	8	2	3				
4	7	1	5	8	8			
4	7	2	4	2	3	9		
1	8	9	3	2	4	7	9	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	2	1	9	4	3	7	4	9
9	6	3	5	6	7	6	9	
9	6	3	5	6	7	9		
8	8	5	6	5	4			
1	7	8	9	4				
4	7	3	9					
4	7	6						
3	2	4						
1	5	1						
5	8	7						

— Carrer de Barcelona.
— Temps de verb.
— Nom de dona.
— Nom de dona.
— Carrer de Barcelona.

QUIMET PUJOL

GEROGLÍFICH

V I I K

L I I O

J. TORRENT M.

Caballers: O. Tilop, Quimet Montserrat, Un gat d' Alforja, Un R. de Mataró, S. Codina, Furné Llampat, E. Doménech, R. B. y C., Joseph Sabaté, J. Serra, Juan Busquet, L' hereu Pelont, Joseph M. P., S. Casellas G., Pepito Sans, Un acordeonista, Estanislao Viñau, Sacalló, A. Mercader, F. Gras, E. Xuclá, J. Dormuà, Jaume y Amadeo Bassas: Magriscolis.

Caballers: A. Cararach, F. Joanet, F. Virgili F., Rafafautas, Cranch de la Costa, A. Ribas Ll., R. Massoni, Quimet Pujol, Joan Catau y Albertet de Vilafraanca: Regular.

Caballer: P. I. Q. A. L.: Això es cartón-piedra. — Roman B.: No faré res. — T. Casadó: Igualment. — Sucre Candi: Es molt candi. — J. M. Sentilleras: El dibuix ens agrada més que la poesia. — Angel Vilanova: Hi farem lo que bonament se pugui. — E. Subirana: No val la pena. — Gat de mar: Els aprenents no deuen atrevir-se tant. — Siset del bárbaro: Vosté sí que refile com un passarel. — A. G. T.: Prenem nota de lo que 'na diu. — T. G. Redembach: Es plena de nebuloses. — J. C. Pomés: Rebut y... com sempre. — F. Llenas: Per aquest número era tart. Potser vaj al extraordinari. — Mero S.: Un ó dos, es fàcil. — A. D., A. A., R. G., J. R. C., J. R. A. de T., y Un republicà: No podem insertar les cartas rebudes per varius motius. — Padri Drapayre: No tothom qui porta gorra es el mosso de la torra.

ATENCIÓ!

¡Ha sortit!.. ¡Ha sortit!.. ¡Ha sortit!..

SOTA LA PARRA

PER

C. GUMÀ

Preu: DOS rals

Se ven á can López, als kioscos y per tot arreu.

GÉNERO D' ESTIU

NOVETAT D' OCASIÓ

ARTICLE DE TEMPORADA

VENTALL REPUBLICÀ

AB ELS RETRATS DELS DIGNES DIPUTATS